

European Cinema Education
for Youth

OPETUSMATERIAALI : KONFLIKTI

Konfliktin esittämiseen kuuluu valintoja, kuten mihin tahansa luovaan toimintaan. Ensimmäinen valinnoista on rajaaminen : ohjaaja päättää, mitkä osat tilasta hän paljastaa. Konfliktin osapuolet voi rajata samaan ruutuun, josta tulee sitten konfrontaation tila. Näin tapahtuu elokuvassa *Maaailman onnellisin tyttö*. Vastakkainen vaihtoehto on käyttää leikkausta, laittaa otokset törmäämään ja kamppailemaan (*O Sanguen* ensimmäiset kuvat). Näitä vaihtoehtoja käytetään tietenkin usein vaihdellen sekä elokuvissa että kohtauksissa.

➤ **Rajaus, leikkaus, etäisyydet**

Pedro Costan elokuva *O sangue* alkaa kahden katsojalle tuntemattoman henkilön yhteentörmäyksellä. Heidän tiukasti rajatut kasvonsa katsovat kameran suuntaan ja uhmaavat näin perinteistä leikkaustapaa (otos ja vastaotos, joissa hahmot asettuvat toisiaan viistosti vastakkain). Lämäytys tulee kuvan ulkopuolelta. Myös Leonardo di Constanzo käyttää elokuvassaan *L'intervallo* leikkausta kahden hahmon vuorottelevana leikkinä valossa ja varjossa, hankin piittaamatta otos-vastaotos-perinteen säännöistä. Toisinaan kasvojen välistä etäisyyttä tutkiva kamera-ajo yhdistää läsnäolevat voimat.

Molemmissa elokuvissa konfliktia kuvataan henkilöhahmojen välisen etäisyyden vaihteluna. Kuvan asettelu tekee hahmojen välisen etäisyyden kehityksestä konkreettista (*O Sanguen* kohtauksen lopussa leikitään etääntymisellä ja syväterävyydellä), joten kuvakoon vaihtelusta (erikoislähikuvasta laajaan yleiskuvaan) tulee merkityksellistä. Etäisyyden voi kumota väkivaltaisesti, kuten *L'intervallossa*: rajausta supistetaan paljon ja nopeasti, kun nainen käy miehen kurkkuun. Toinen ote *L'intervallost*a toimii yksinomaan etäisyyksien välisen vaihtelun periaatteella, kun se asettaa kaksi nuorta miestä tyhjään huoneeseen. Laajasta kuvasta alkava asetelma tiivistyy myös äkillisesti, kun konfliktista tulee fyysinen.

➤ **Konfliktit kotiloissa: asemien ottaminen (konfliktin tila)**

Kotiolot ovat konfliktin luonnollinen lähde niin perheen, ystävien kuin rakkaudenkin piirissä. Elokuvassa tätä aihetta käsitellään usein. *Cum mi-am petrecut sfârșitul lumii* ja *Podslon* tutkivat tätä aihetta sukupolvien välisten jännitteiden kautta.

Elokuvassaan *Podslon* Dragomir Sholev rajaa kuvan tiukasti kasvoihin, kuin rakentaisi näyttelyä pöydän ympärillä istuvista ihmisistä. Hän paljastaa heidän ikänsä ja sukupolvensa, asusteensa ja kulttuuriset koodinsa. Kohtauksen rakenteen synnyttävät katseiden suunnat.

Katseet ilmoittavat konfliktin syntymisestä, ja kohtausta seuraa sen kasvua ja purkautumista. Kuvakoko kasvaa ja leikkauksen rytmi kiihtyy, kun jännite tiivistyy fyysiseksi kamppailuksi, jonka osapuolia ovat pöydän päässä istuvan pojan isä ja kapinallinen ystävä Tenx. Seuraavaksi konflikti vaihtaa paikkaa, ja ulko-ovesta tulee perheen kodin sisä- ja ulkopuolen välisen rajan symboli, vieraantumisen kynnyks.

Elokuvassa *Cum mi-am petrecut sfârșitul lumii* kohtausta rakentuu eroista tilojen välissä (keittiö/makuuhuone, sarja ovia ja ikkunoita), jotka puolestaan tuovat sekä konkreettisesti että symbolisesti esiin isän ja tyttären välisen etäisyyden. Voi huomata, että kaksi hahmoa (isä ja nuori poika) kulkevat tilojen välillä, kun taas naishahmo on kohtausten liikkumaton keskipiste. Nuori poika valitsee puolensa konfliktissa asettumalla makuuhuoneeseen siskonsa seuraksi.

➤ **Konfliktit: sisä- ja ulkopuoli**

Cea mai fericită fată din lume esittää poikkeuksellisesti perheen sisäisen “kriisin”, joka tapahtuu kuitenkin julkisessa tilassa ja todellisuudessa, vaikka siinä samalla kuvataankin kuvitteellista kohtausta.

Radu Jude on päättänyt käyttää pitkiä otoksia ja kuvakulman vaihtelua. Kuvakulmista toinen, suoraan edestä, tekee sanallisesta kamppailusta teatterillista. Vaikka kuvakoko onkin suuri ja tila avara, osapuolet eivät voi paeta konfliktia, toisin kuin elokuvassa *Cum mi-am petrecut sfârșitul lumii*. Tässä kohtauksessa nuori nainen ei saa ääntään kuuluviin ja jää kuin vangiksi riippumatta siitä, kuvataanko häntä selän takaa vai osaksi äitinsä ruumiin peittämänä.

Elokuvassa *Uma pedra no bolso* nuori mies todistaa salaa kotioiloissa tapahtuvaa konfliktia, joka on samalla nuoren tytön sisäistä kamppailua: onko hänen annettava ilmi varkauteen syyllistynyt rakastettunsa? Hän kokee olevansa vanki eikä liikahtakaan, kun hänen tätinsä astelee levottomasti ympäri huonetta. Kun hän lopulta päättää ottaa syyn omille niskoilleen, rajaus tiivistyy ja paljastaa hänen kasvonsa tunnustuksen hetkellä.